

การศึกษารูปแบบปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
ของศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5

นางสาวจินตนา สุขสมแดน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2541
ISBN 974 - 331 - 762 - 7
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ก.ร. 2544

I 14 3C 41C X

A STUDY OF THE PERFORMANCE CONCERNING LOCAL CURRICULUM
DEVELOPMENT OF SUPERVISORS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE
OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION,
EDUCATIONAL REGION FIVE

Miss Jintana Suksomdan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Supervision and Curriculum Development

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-762-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์   การศึกษาการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของ
ศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
เขตการศึกษา 5

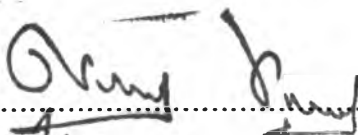
โดย   นางสาวจินตนา สุขสมแดน

ภาควิชา   บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา

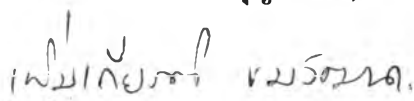

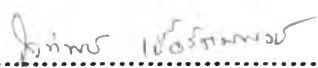
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ สุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ นุญสวัสดิ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จิตพิชญ์ เชื้อรัตนพงษ์)

จินตนา สุขสมแดน : การศึกษาการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ของศึกษานิเทศก์ สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 (A STUDY OF THE PERFORMANCE
CONCERNING LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT OF SUPERVISORS UNDER THE
JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION,
EDUCATIONAL REGION FIVE) อ.ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร. เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา, 139 หน้า.
ISBN 974 - 331 - 762 - 7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
ได้แก่ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอที่รับ
ผิดชอบงานหลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และแบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูล
โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

ด้านการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ศึกษานิเทศก์ไม่ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เนื่องจากมีความรู้และความ
เข้าใจไม่เพียงพอที่จะทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ด้านการส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ศึกษานิเทศก์ทำการส่งเสริมสนับสนุน
โดยการให้คำแนะนำปรึกษาเรื่องการจัดทำเอกสารหลักสูตรสำหรับโรงเรียนที่ทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และเรื่อง
การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนที่ยังไม่ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ปัญหาในการส่งเสริมสนับสนุน
คือ ศึกษานิเทศก์มีงานโครงการต่างๆ และงานที่นอกเหนือจากงานในหน้าที่มาก ทำให้ไม่มีเวลาทำการส่งเสริมสนับสนุน

ด้านการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ศึกษานิเทศก์ให้คำแนะนำแก่
ครูผู้สอนเรื่องการจัดดำเนินการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียน

ด้านการนิเทศการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ไม่ได้จัดประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับ
การใช้หลักสูตรท้องถิ่น เนื่องจากประสบปัญหาเรื่องงบประมาณ แต่ใช้วิธีการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูผู้สอน ในเรื่องการจัด
จัดทำแผนการสอน และเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และยังให้บริการเอกสารความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่น โดยการแจกให้ทุกโรงเรียน สำหรับปัญหาด้านการนิเทศการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน คือ งบประมาณ
ไม่เพียงพอ

ด้านการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ไม่ได้ทำการติดตามและ
ประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนไม่มีหลักฐานที่ชัดเจน

ด้านการสรุปรายงานผล และเผยแพร่ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ศึกษานิเทศก์ไม่ได้ทำการสรุปรายงานผล
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เนื่องจากไม่ได้ทำการติดตามและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สำหรับการเผยแพร่
ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ศึกษานิเทศก์ใช้วิธีการนำผลงานเข้าร่วมแสดงในงานนิทรรศการที่จัดเนื่องในโอกาสต่าง ๆ
และการแจ้งในที่ประชุมผู้บริหาร โรงเรียน

ภาควิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิติต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

พิมพ์ค้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

4083672527 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT
KEY WORD: PERFORMANCE / SUPERVISORS / LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT
JINTANA SUKSOMDAN : A STUDY OF THE PERFORMANCE CONCERNING LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT OF SUPERVISORS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION , EDUCATIONAL REGION FIVE. THESIS ADVISOR : PERMKIET KHAMAWATTANA, Ph.D. 139 pp. ISBN 974 - 331 - 762 - 7

The purpose of the research was to study on the state and problems of the performance concerning local curriculum development of supervisors under the jurisdiction of the office of the national primary education commission, educational region five. The population consisted of provincial primary educational supervisors and district primary educational supervisors who worked in local curriculum. The instruments used were structured interview form and document analysis form. The data were analyzed by content analysis, frequency and percentage.

Research findings were as follows:

On local curriculum development, the supervisors didn't develop in local curriculum because of lack of knowledge on local curriculum development.

Support and promotion concerned subsidiary units, the supervisors supported and promoted by giving advice to make curriculum materials for school where developed in local curriculum and the operation of local curriculum development in school where didn't develop in local curriculum. The problem found was the supervisors had a lot of projects to do, the supervisors didn't have time constraint to work on the assigned task.

The cooperation with concerned subsidiary units, the supervisors cooperated to the teachers by giving advice concerning the operation of local curriculum development in school.

Supervision the using of local curriculum in school, the supervisors didn't manage meetings, training courses and seminars concerning the using of local curriculum because of lack of budget. The supervisors performed by giving advice about lesson plan construction and teaching-learning activity arrangement. And the supervisors were local curriculum development textbook service to every school. The problem found was lack of budget.

Following-up and evaluation the using of local curriculum in school. Supervisors didn't follow-up and evaluate the using of local curriculum of school because lacked of evidence in local curriculum development of school.

Conclusion, reporting and dissemination of the local curriculum development, the supervisors didn't conclude and report on the local curriculum development because the supervisors didn't follow-up and evaluate the local curriculum development. About dissemination of the local curriculum development, the supervisors presented production in the exhibitions that was arranged in various opportunities and reported information in the principals' meeting.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา
สาขาวิชา..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา..... 2541

ลายมือชื่อนิติ.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... น.น.น.น. น.น.น.น.
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของอาจารย์ ดร.เพิ่มเกียรติ ขมวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัย ด้วยดีมาตลอด รวมทั้ง รองศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เณรยอด และรองศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่ได้สละเวลาอันมีค่า เพื่อทำการตรวจเครื่องมือวิจัย ให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งศึกษานิเทศก์จังหวัดและอำเภอ/กิ่งอำเภอที่รับผิดชอบงานหลักสูตรท้องถิ่น ในเขตการศึกษา 5 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณเพื่อนนิสิตสาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร รุ่น 35 รวมทั้งพี่น้องและผองเพื่อนทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล และเป็นกำลังใจให้ตลอดมา

กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง แด่ครูอาจารย์ทุกท่านผู้ซึ่งประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย รวมทั้งผู้เขียนเอกสารตำราต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิดา-มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงิน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา หากงานวิจัยนี้มีประโยชน์ต่อการศึกษา ขอมอบความดีนี้ให้แก่ทุกท่านที่กล่าวมา

จินตนา สุขสมแดน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.4 คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 หลักสูตร.....	9
— ความหมายของหลักสูตร.....	9
— ความสำคัญของหลักสูตร.....	11
— องค์ประกอบของหลักสูตร.....	12
— การพัฒนาหลักสูตร.....	14
2.2 การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น.....	17
— ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น.....	17
— เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น.....	18
— ลักษณะการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น.....	19
— กระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
— การจัดตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	28
— การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน.....	30
— การพัฒนาและ/หรือการจัดทำหลักสูตร.....	34
— การนำหลักสูตรไปใช้.....	35
— การประเมินหลักสูตร.....	42
2.3 การนิเทศการศึกษา.....	46
— ความหมายของการนิเทศการศึกษา.....	46
— หน้าที่ของศึกษานิเทศก์.....	44
— เทคนิคการนิเทศ.....	51
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	58
3.1 ประชากร.....	58
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	58
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4.1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์.....	62
4.2 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	67
4.3 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการส่งเสริมสนับสนุน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	76
4.4 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการให้ความร่วมมือ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	82
4.5 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการนิเทศการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน..	86
4.6 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน.....	94
4.7 ผลการวิเคราะห์สภาพและปัญหาการสรุปรายงานผลและเผยแพร่ ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	99

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร	104
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	105
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	109
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	115
รายการอ้างอิง.....	117
ภาคผนวก	123
ประวัติผู้วิจัย.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนผู้ให้ข้อมูล.....	60
2. สถานภาพทั่วไปของศึกษานิเทศก์.....	62
3. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	67
4. ปัญหาการพัฒนาหลักสูตร.....	75
5. การส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	76
6. ปัญหาการส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	80
7. การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	82
8. ปัญหาการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	85
9. การนิเทศการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน.....	86
10. ปัญหาการนิเทศการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน.....	93
11. การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน.....	94
12. ปัญหาการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียน.....	98
13. การสรุปรายงานผลและการเผยแพร่ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	99
14. ปัญหาการสรุปรายงานผลและการเผยแพร่ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	103